BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Rovmider og andre nyttedyr til jordbær og hindbær

Borregaard Bioplant ApS
Nina Jørgensen

Jordbærkonferencen 2022

Pejsegården Brædstrup

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

- Rovmider mod spindemider
- Rovmider mod trips og dværgmider
- Nyttedyr mod bladlus
- Planlægning, IPM, modtagelse af dyr

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk bekæmpelse af spindemider

BORREGAARD BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

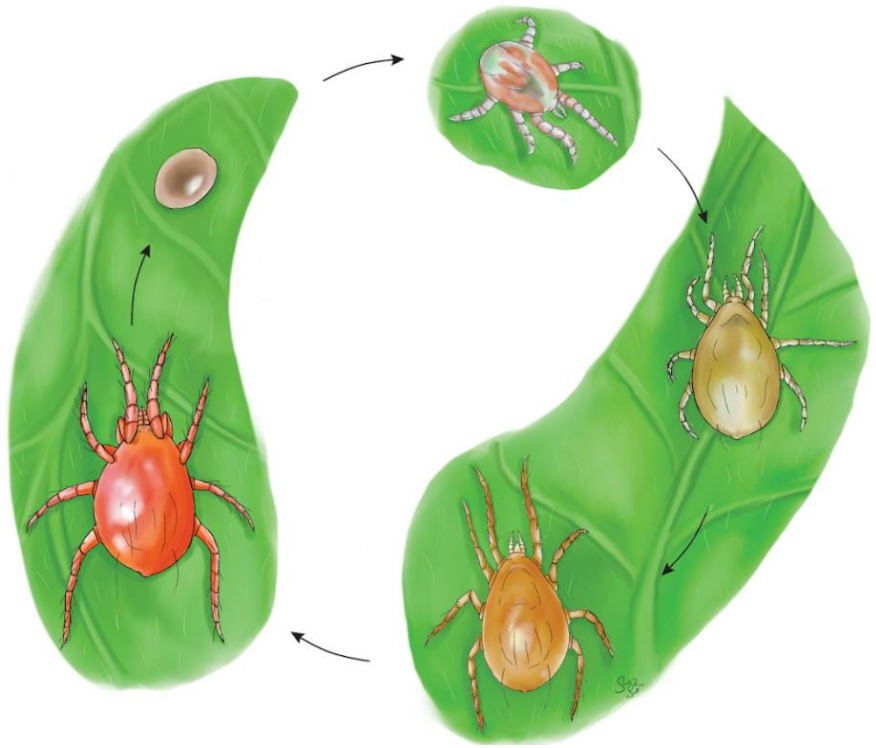
Spinderovmiden

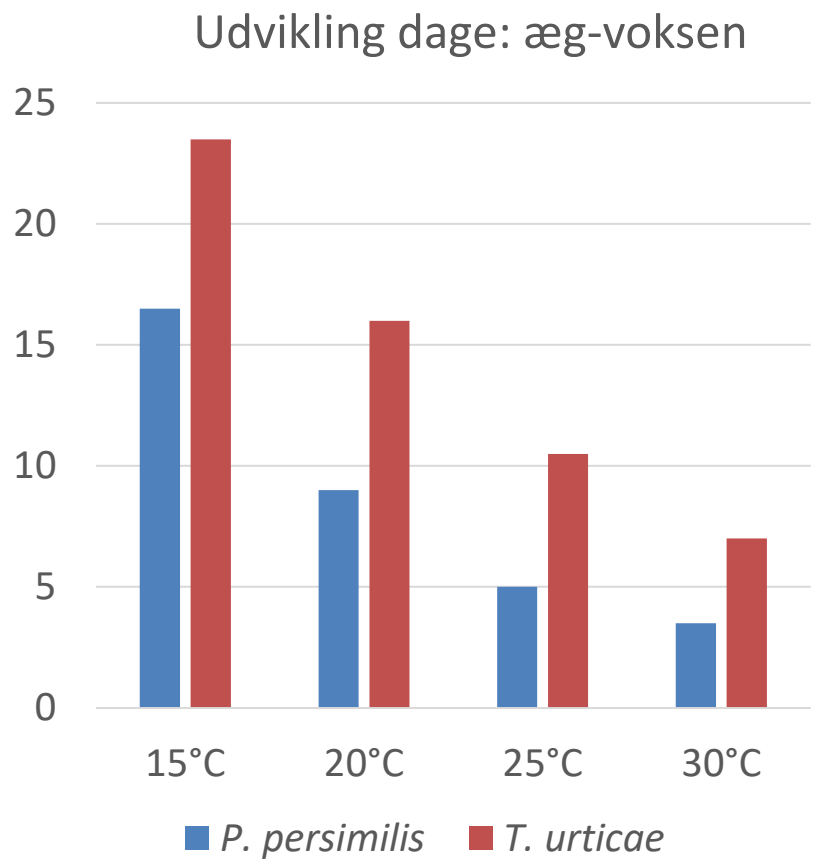
- Phytoseiulus persimilis

- Spinderovmiden er en “specialist” – den lever kun af spindemider
- Den spiser alle stadier af spindemider (æg, nymfe og voksen)
- Den spiser dagligt
  - +/- 5 voksne, eller
  - +/- 13 nymfer, eller
  - +/- 20 æg
- Hurtig livscyklus (hurtigere end spindemiden ved optimal temp.)

Livscyklus

Udvikling dage: æg-voksen
25
20
15
10
5
0
15°C
20°C
25°C
30°C
P. persimilis
T. urticae

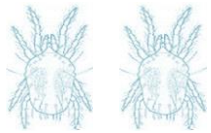
BORREGAARD BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Anvendelse

Introducér P. persimilis kurativt ved første tegn på angreb eller ”forebyggende” baseret på erfaringer fra tidligere år (maj måned).

Lille angreb (forebyggende)	**Mellem angreb** (opdaget tidligt)	**Stort angreb** (opdaget sent)	
2 - 4 stk/m^2 * Hele arealet Gentag hver 3-4 uge	6 - 12 stk/m^2 * i det angrebne område Gentag ugentligt 1 – 2 gange	Min. 20 stk/m^2 * Hele arealet Gentag ugentligt Min. 2 gange	Min. 100 stk/m^2 ”Hot spots” Gentag ugentligt Min. 2 gange

*ca. 0,5 til 4 rovmider per jordbærplante

biobest SUSTAINABLE CROP MANAGEMENT

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

- Drys rovmider ud i hot spots og på planter omkring hot spots.
- Ved et mere generelt udbredt angreb (eller forebyggende) drysses rovmiderne ud regelmæssigt i små portioner for hver 1-3m i rækkerne.
- Bank let på låget og rotér flasken horisontalt undervejs for bedre fordeling, da rovmiderne løber til tops.
- 1 drys med doseringslåget på Biobest flasken svarer til 3-5 rovmider.

Tjek bladene 2-3 uger efter udsætning af spinderovmiden

Hvis enkelte spinderovmider eller deres æg kan findes i de fleste kolonier med spindemider, så er bekæmpelsen godt på vej. Tidligere angrebne blade har stadig symptomer, men tjek om den nye vækst er skadesfri, frisk og grøn.

BORREGAARD BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Spinderovmiden

- Phytoseiulus persimilis

Spinderovmider trives i varme og fugtige forhold, ideelt 15-25 ºC. Æg lægning og udvikling af æg reduceres ved luftfugtighed under 60% RH.

Spindemider derimod, trives under tørre forhold.

Hjælp den biologiske bekæmpelse godt på vej ved at øge luftfugtigheden evt. ved overbrusning af planter.

Obs: spinderovmiden er generelt meget følsom overfor kemi, så tjek altid ”side effects” på anvendt kemi inden rovmiderne sættes ud eller hvis der skal sprøjtes efter rovmiderne er sat ud.

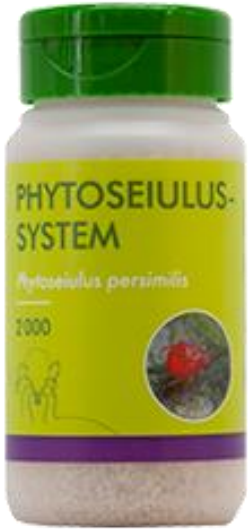
BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Opbevaring

P. Persimilis ankommer som regel sultne og uden føde i flasken. Anvend hurtigst muligt efter modtagelse eller opbevar ved 6-8 ºC i få dage.

Kan blive kannibalistiske i mangel på andet.

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Andre rovmider mod spindemider
- andersoni og californicus

Det kan være en fordel at anvende ”generalist” rovmider i kampen mod spindemider. Enten alene eller som supplement til P. persimilis afhængig af situationen.

Rovmider som Andersoni og Californicus har den fordel at:

- de kan anvendes forebyggende, da de lever af mange forskellige skadedyr, pollen mm og kan opformere sig på planten uden spindemider tilstede.
- de er mere tolerante overfor lav luftfugtighed og trives i et bredere temp. Interval end P. persimilis (både køligere og varmere)
- de er mere tolerante overfor kemi end P. persimilis.

Arter af rovmider fundet på hindbær og jordbær i UK

(Rapport Irving et al. SF 115)

Fig. 1 – Key predators found on strawberry

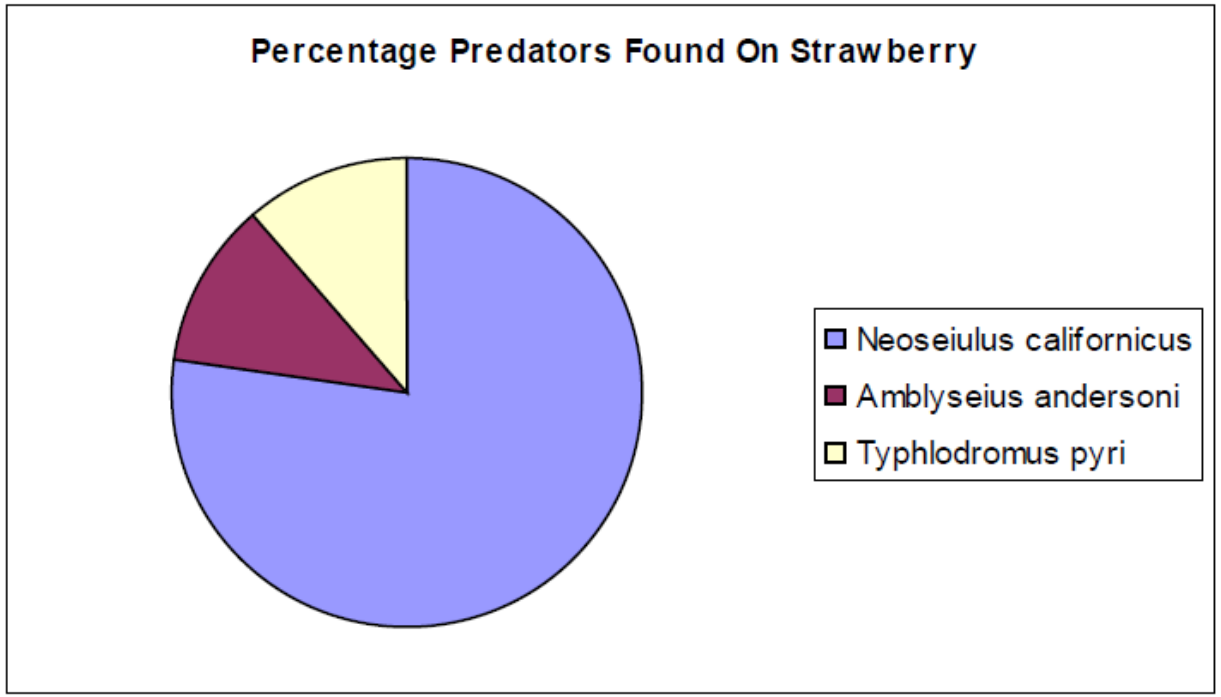
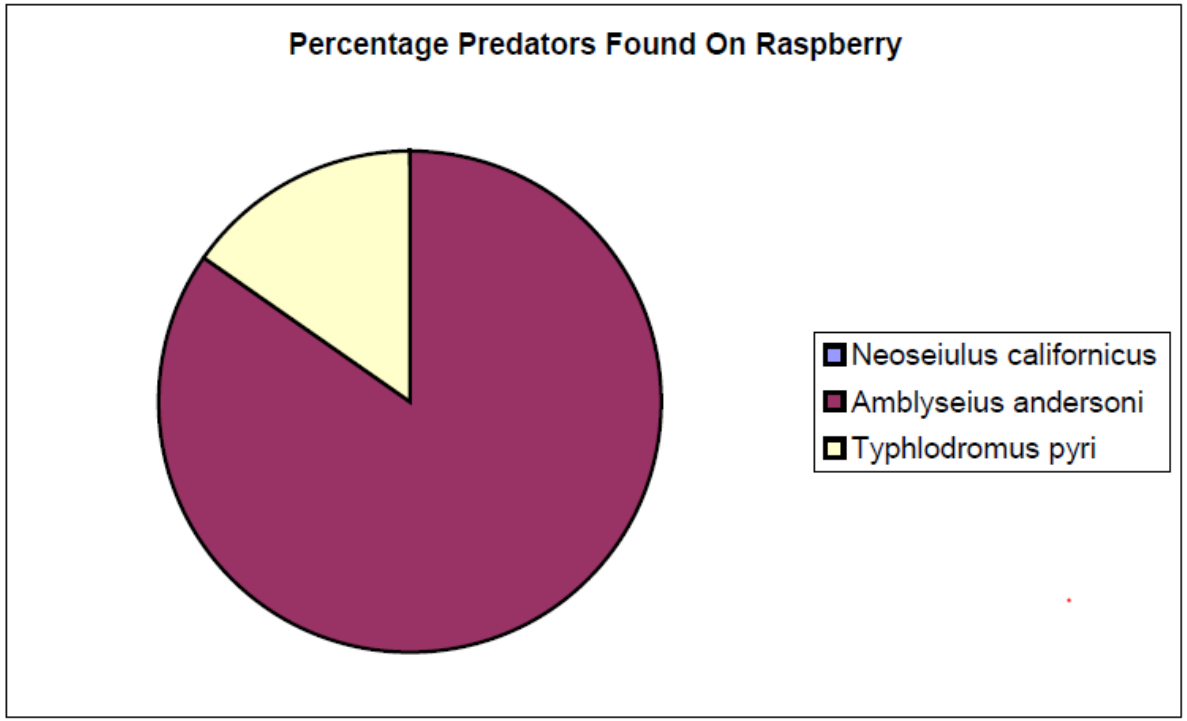

Fig. 2 – Key predators found on raspberry

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

andersoni og californicus

Min. 20-30stk per m^2 forebyggende, gentag efter behov.

1 poser per 2m, opformering i 6 uger

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Spindemider i hindbær

Start tidligt med Andersoni. Når bladareal er stort nok til at drysse materiale ud på (slut april-start maj) Eller anvend andersoni småposer.

Supplér med Phytoseiulus 10-20 per kvm efter behov.

Stort bladareal og spindemide angreb kan udvikle sig hurtigt. Forebyg.

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

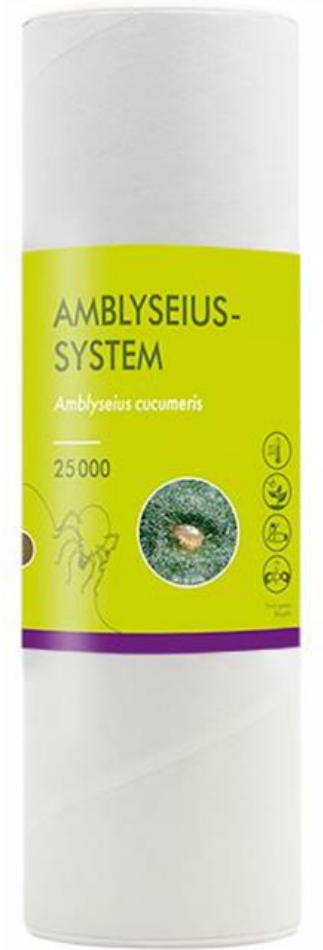
Rovmider mod trips

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Rovmider mod trips

Sæt første rovmider (cucumeris) ud lige inden eller ved første blomstring.

- 1 småpose per 2m (supplér med nye efter 4-6 uger *eller*
- Løse rovmider drysset jævnt eller i små bunker hver 4m (100-200m^2) hver 14. dag

Når de første trips ses skrues op for mængden af rovmider.

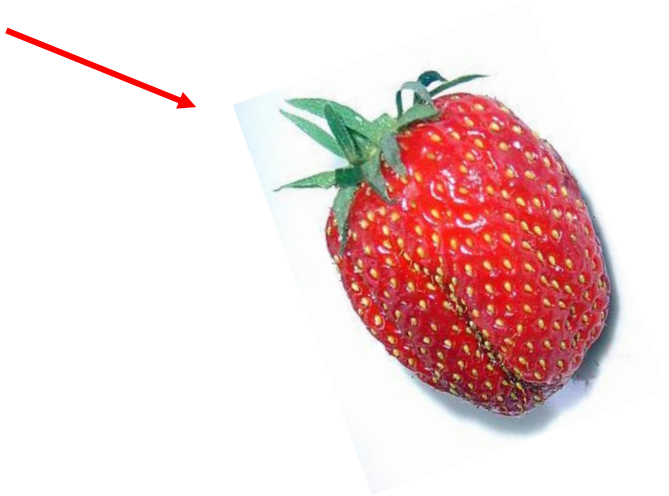
BORREGAARD BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Gentag udsætning af rovmider gennem sæsonen for at:

- sikre at der er nok rovmider til stede, når de første trips indfinder sig og at populationen holdes høj gennem sæsonen
- sikre en bedre fordeling af rovmider i afgrøden
- tage højde for at temperaturer, luftfugtighed kan have været mindre optimale for rovmidernes udvikling i en periode
- modvirke negativ effekt fra anvendte kemi på rovmidernes udvikling.

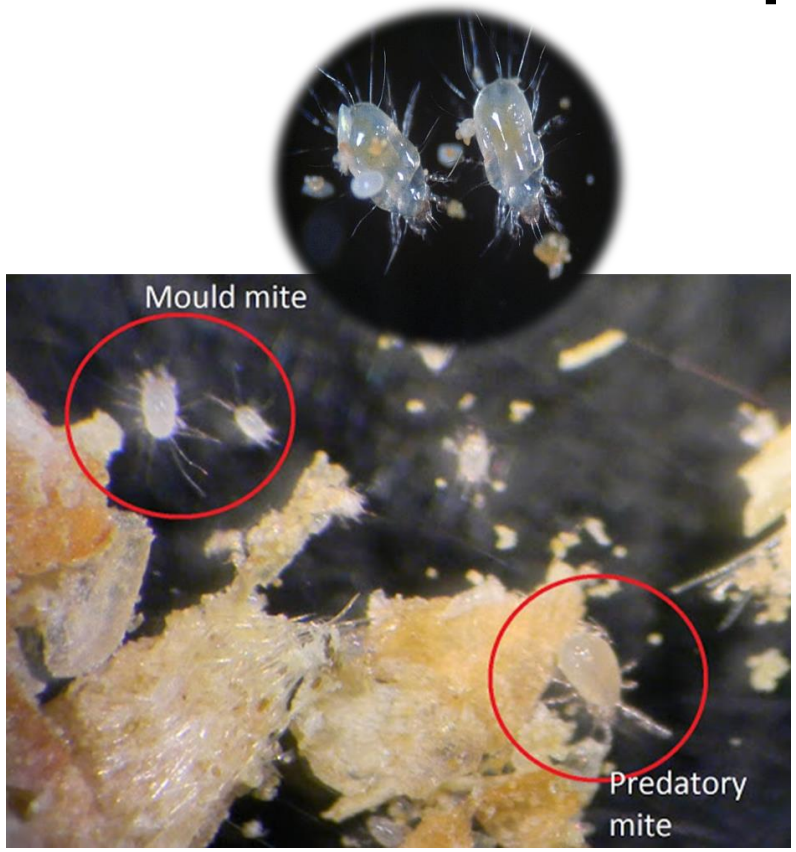
Hvis trips niveauet er på acceptabelt niveau hen over sommeren (juli/august) og rovmiderne vel-etablerede (eks. mange æg under bægerbladene), så er det som regel ikke nødvendigt med nye udsætninger.

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Småposer med rovmider

5000 rovmider vandrer ud af poserne over en periode på 6 uger.

Poserne indeholder et ”opformeringssystem” af rovmider, fodermider og gær

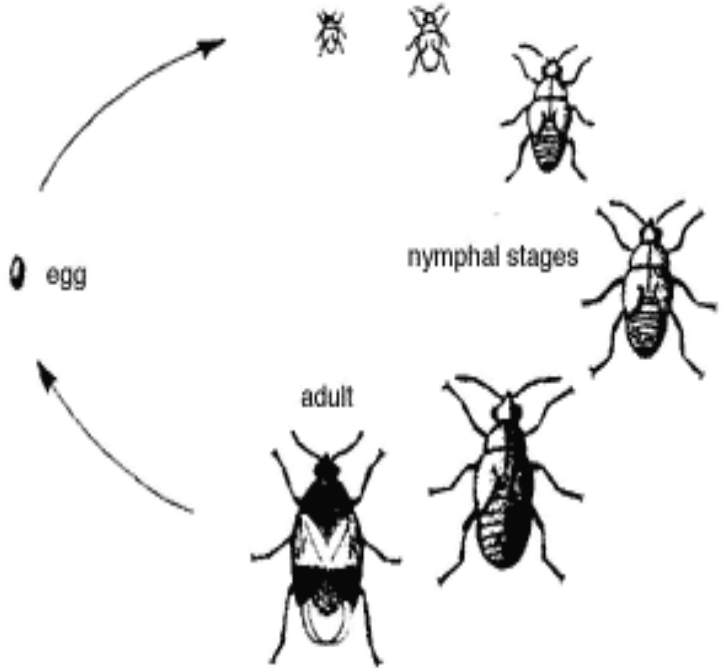
Placér poserne inde i planten i skyggen. Det er kritisk for poserne levetid at de ikke tørrer ud.

Orius sp.*:*

Spiser trips larver *og* voksne trips

Trives bedst i varmere temp. (slut maj/start juni)

T(°C)	Egg	L1	L2	L3	L4	L5	Total	Fecundity (eggs / female)	longitivity
15	12	9,5	6	6	7	14	**54,5**	60	80
20	6,5	4	3	3	3,5	7	**27**	140	50
25	4,5	3	2	2	2	4	**17,5**	160	40
30	3	2	1	1	2	3	**12**	150	20

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

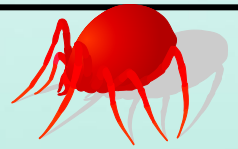
Biologisk Plantebeskyttelse

Dværgmider

- Rovmiden cucumeris, som anvendes mod trips, er også god til bekæmpelse af dværgmider.
- Anvend løs: 1 million – 5 million per/ha.

Biologisk Plantebeskyttelse

BORREGAARD BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

	Phyto-seiulus	Califor-nicus	*Limoni-cus*	Hypoa spis miles	Ander-soni	Cucu-meris	Swirskii
Spindemider	xxxx	xx	x		xx	x	x
Frugttræs- og citrusmider		x	x		xxx		
Topskudsmider		x	x		x	xxxx	x
Trips		x	xxxx	x	x	xxx	xxxx
Mellus			xxxx				xxxx
Sørgemyg				xxxx			

BORREGAARD BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Nyttedyr mod bladlus

Hvis der ikke anvendes skadelig kemi, så vil naturligt forekommende nyttedyr ofte kunne klare mindre og mere sporadiske angreb af bladlus uden brug for yderligere hjælp.

Bladlus kan blive et problem, hvis de er kommet med planten eller har overvintret på planten til næste år og får et forspring tidligt forår inden nyttedyrene har indfundet sig. Eller hvis man har sprøjtet med kemi, der har ødelagt den naturlige balance mellem nyttedyr og skadedyr.

BORREGAARD BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Nyttedyr mod bladlus

Der findes flere forskellige nyttedyrs produkter, som kan anvendes til bekæmpelse af bladlus i både jordbær og hindbær.

- Svirrefluer
- Galmyg
- Netvinge (brun og grøn – guldøje)
- Snyltehvepse
- Mariehøns

Nogle arter anvendes forebyggende og andre ved større angreb. Det er muligt at sætte en blanding ud af de forskellige dyr.

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Micromus angulatus – brun netvinge. Både de voksne og larverne spiser bladlus

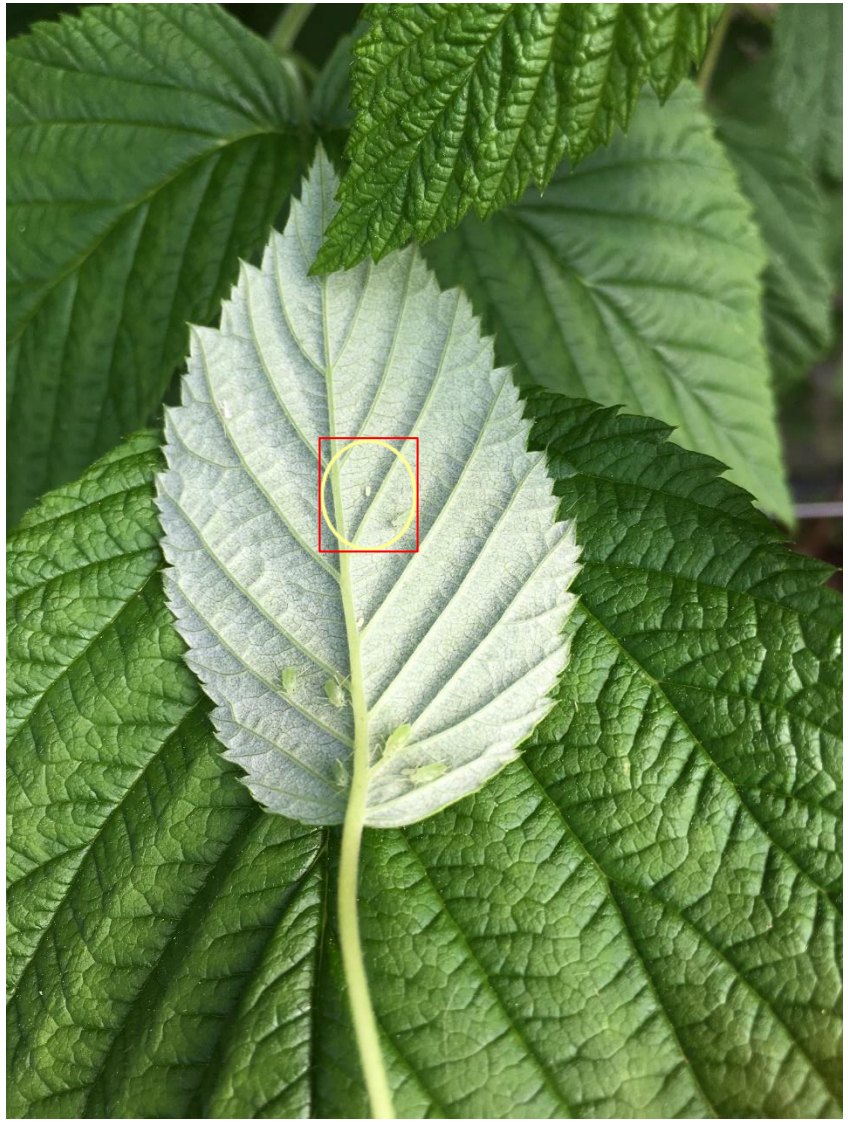

Larverne kan spise op til 130 bladlus inden de forpupper sig. Voksne kan spise 100 bladlus per dag og leve i 70 dage. Lægger op til 1000 æg.

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Bladlus i hindbær

Svirrefluer ses ofte i hindbær som en naturlig fjende af bladlus

Ikke altid tidligt nok eller i tilstrækkeligt antal

Sæt svirrefluer ud: *Eupeodes corollae*

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Mekanisk distribution af nyttedyr

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Pas godt på produkterne…

BORREGAARD BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Tjek om sprøjtemidler kan anvendes med nyttedyr

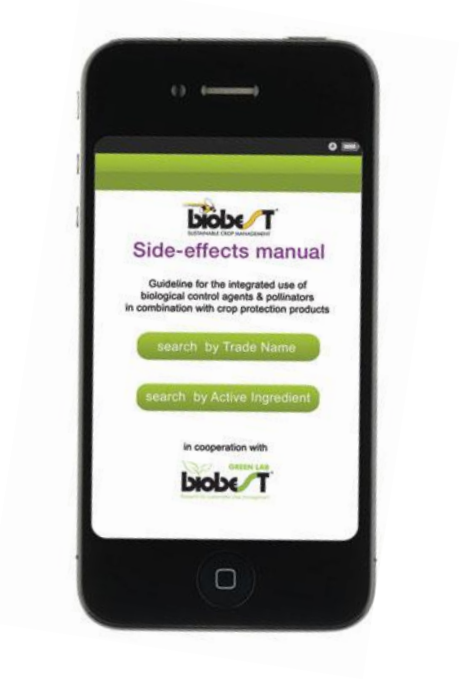
http://www.biobestgroup.com/en/side-effect-manual

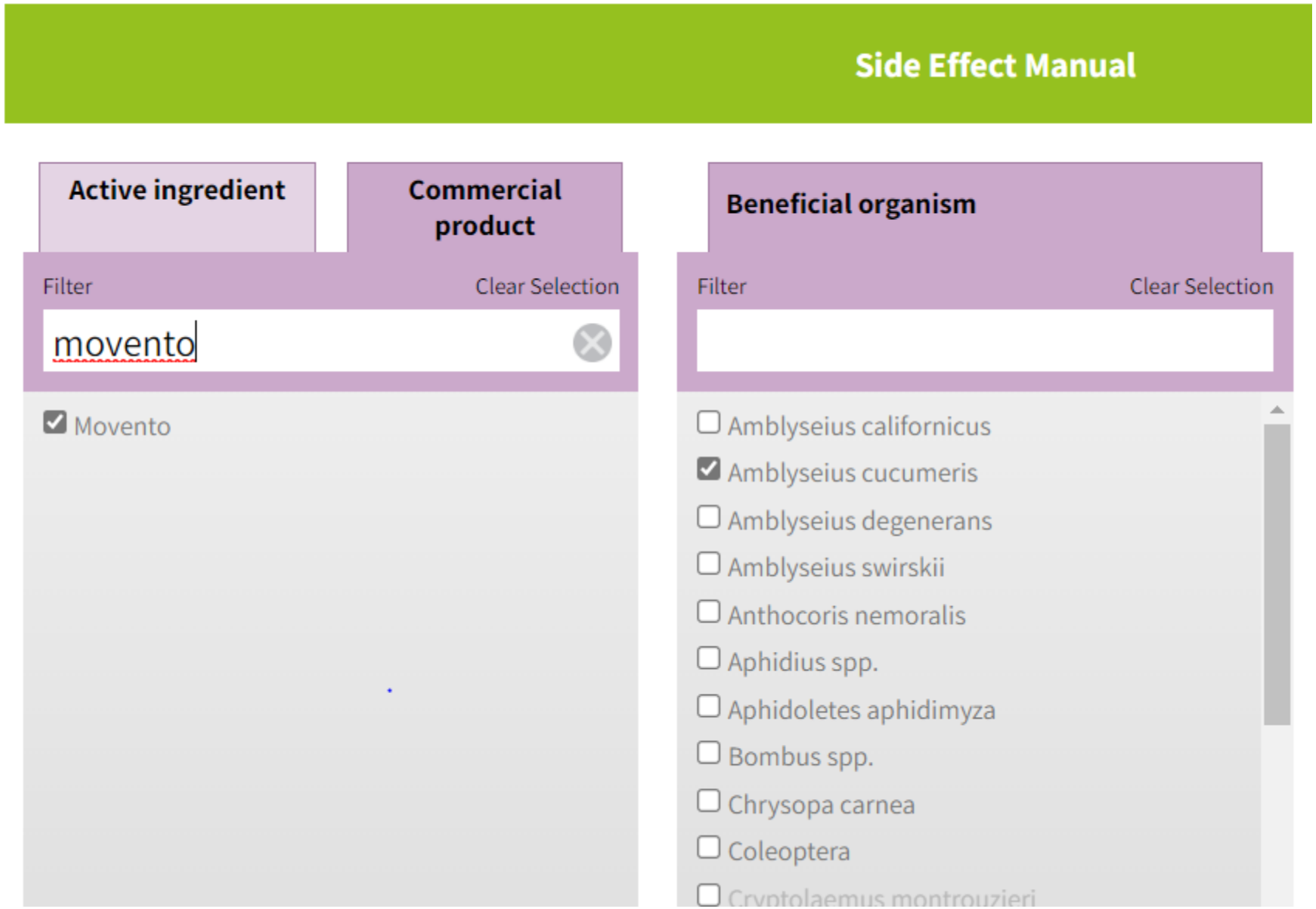
Søg efter ”Side-effects”

Eller download app

http://www.biobestgroup.com/en/side-effect-manual

Toxicity on natural enemies

Class	Toxicity	Mortality
1	Non-toxic	< 25%
1/2	Values ranging between class 1 & 2	
2	Slightly toxic	25-50%
2/3	Values ranging between class 2 & 3	
3	Mod. toxic	50-75%
3/4	Values ranging between class 3 & 4	
4	Toxic	>75%

		Switch	Teldor	Lamdex	Movento
		cyprodinil (+ fludioxonil)	fenhexamid	lambda-cyhalothrin	spirotetramat
		s	s	s	s
Amblyseius cucumeris	Nymph/adult	?	?	4	?
	Population	?	?	?	4
	Persistance	?	?	?	?
Orius spp.	Nymph	4	2	4	?
	Adult	4	2	4	?
	Population	?	?	?	1
	Persistance	?	?	?	-
Phytoseiulus persimilis	Nymph/adult	?	2	4	?
	Adult	?	?	?	4
	Persistance	?	?	?	?

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

- Lav en udsætningsplan for sæsonen.
- Bestil i god tid (nyttedyr er ikke en hyldevare)
- Sæt nyttedyr ud forebyggende eller ved først konstaterede angreb.
- Minimér anvendelse af kemi og vælg med omhu.

BORREGAARD
BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Ved modtagelse af nyttedyr

- Fordel så hurtigt som muligt i kulturen. Følg anvisning på emballagen.
- Ved opbevaring i nogle få dage, følg anvisning på emballagen.
- Under udbringning, stil ikke emballagen i direkte sol.

ICONGUIDE

biobest®
SUSTAINABLE CROP MANAGEMENT

CONDITIONS

Do not expose to sunlight

Place in the sun

Do not place in the rain

Protect from rain

STORAGE

Store at X °C/°F

Store between X and Y °C/°F

Always store horizontally

USE

Sprinkle on plant material

Sprinkle on substrate

Spread in Bio-Box

Hang card in crop

Open pot and place in crop

Gently turn bottle 10 times before use

Spread product on soil/substrate

HIVES

Keep level. Do not place hives on the ground

Wait for one hour before opening

Upsight down

Evenly spread the product in the tray

Caution! Stings

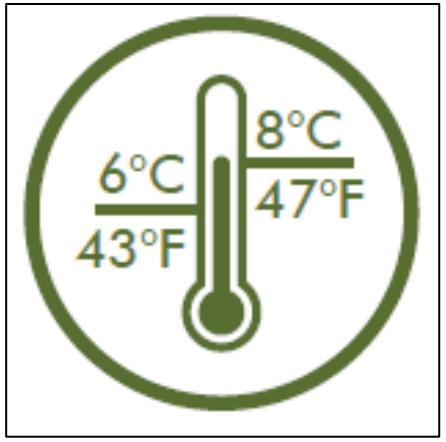

Check Biobest side effect manual

Open ventilation system

Basic handling

Package type

Condition

Application

BORREGAARD BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

biobest
SUSTAINABLE CROP MANAGEMENT

BORREGAARD BioPlant
Biologisk Plantebeskyttelse

Biologisk Plantebeskyttelse

Tak for opmærksomheden

Borregaard Bioplant ApS

www.bioplant.dk

en del af bioBest SUSTAINABLE CROP MANAGEMENT